

**ANALÝZA K ZVÝŠENÍ DOHLEDU MINISTERSTVA  
SPRAVEDLNOSTI NAD OSTATNÍMI PRÁVNICKÝMI  
POVOLÁNÍMI V OBLASTI KÁRNÉ ODPOVĚDNOSTI**

|                      |                                                                                                                                   |
|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Gestor:              | Ministerstvo spravedlnosti                                                                                                        |
| Termín:              | 30. červen 2011                                                                                                                   |
| Indikátor plnění:    | předložit vládě analýzu možností zkvalitnění dohledu nad soudními znalci a tlumočníky, exekutory, notáři a insolvenčními správci. |
| Protikorupční efekt: | Zkvalitnění dohledu státu nad vybranými profesemi.                                                                                |

## Obsah

|                                                                                                                                     |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Obsah.....</b>                                                                                                                   | <b>2</b>  |
| <b>1. Úvod.....</b>                                                                                                                 | <b>3</b>  |
| <b>2. Vyhodnocení stávající právní úpravy a praxe MSp při výkonu dohledu u profesí<br/>uvedených ve Strategii .....</b>             | <b>4</b>  |
| <b>2.1. Znalci, tlumočníci a znalecké ústavy .....</b>                                                                              | <b>4</b>  |
| 2.1.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy.....                                                                                     | 4         |
| 2.1.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření .....                                                                   | 5         |
| 2.1.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy .....                                                                    | 6         |
| <b>2.2. Soudní exekutoři.....</b>                                                                                                   | <b>7</b>  |
| 2.2.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy.....                                                                                     | 7         |
| 2.2.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření .....                                                                   | 8         |
| 2.2.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy .....                                                                    | 10        |
| <b>2.3. Notáři.....</b>                                                                                                             | <b>10</b> |
| 2.3.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy.....                                                                                     | 10        |
| 2.3.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření .....                                                                   | 11        |
| 2.3.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy .....                                                                    | 11        |
| <b>2.4. Insolvenční správci.....</b>                                                                                                | <b>11</b> |
| 2.4.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy.....                                                                                     | 11        |
| 2.4.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření .....                                                                   | 12        |
| 2.4.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy .....                                                                    | 13        |
| <b>3. Vyhodnocení stávající právní úpravy a praxe MSp při výkonu dohledu u ostatních<br/>profesí neuvedených ve Strategii .....</b> | <b>13</b> |
| <b>3.1. Advokáti .....</b>                                                                                                          | <b>13</b> |
| <b>3.2. Soukromí mediátoři .....</b>                                                                                                | <b>14</b> |
| <b>3.3. Poskytovatelé bezplatné právní pomoci .....</b>                                                                             | <b>15</b> |
| <b>4. Závěr.....</b>                                                                                                                | <b>15</b> |

## 1. Úvod

Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 (dále jen „Strategie“) se v bodu 4.5 zaměřila na problematiku dohledu nad tzv. ostatními právníckými povoláními<sup>1</sup> tak, aby i v této oblasti byl minimalizován prostor pro korupční jednání<sup>2</sup>. Gestorovi úkolu bylo uloženo zpracování analýzy možnosti zkvalitnění dohledu nad ostatními právníckými povoláními, a to jmenovitě nad soudními znalci a tlumočníky, exekutory, notáři a insolvenčními správci.

V současné době jsou podle zvláštních právních předpisů soukromými subjekty, mimo těchto vyjmenovaných profesí, vykonávány i další profese spojené s výkonem veřejné moci.

Lze shrnout, že mezi tyto ostatní právnícké profese v širším smyslu lze zahrnout:

1. znalce, tlumočníky a znalecké ústavy,
2. soudní exekutory,
3. notáře,
4. insolvenční správce,
5. advokáty,

a v budoucnu zřejmě i

6. soukromé mediátory a
7. poskytovatele bezplatné právní pomoci.

Postavení a pravomoci těchto jsou upraveny zvláštními zákony, které u každé z profesí řeší intenzitu a metody státního dohledu odlišným způsobem.

Ne u všech těchto profesí přichází v úvahu kárná (disciplinární) odpovědnost ve vlastním slova smyslu, avšak u všech profesí se jeví jako nezbytné, aby byla nastavena pravidla správního či jiného trestání za porušení zákonných povinností spojených s výkonem těchto profesí.

Zpracováním analýzy byl v rámci ministerstva spravedlnosti (dále jen „MSP“) pověřen odbor dohledu, neboť v současné době u většiny z těchto profesí vykonává dohledová oprávnění. Kromě státního dohledu nad těmito profesemi vykonává MSP dohled nad zákonem určenými justičními složkami – soudy, Probační a mediační službou ČR, Vězeňskou službou ČR.

Přestože ze Strategie vyplývá povinnost analyzovat jen problematiku profesí uvedených pod body 1. – 4., předložená analýza se zabývá i problematikou ostatních shora uvedených profesí.

Analýza není zaměřena na možnosti trestního postihu daných profesí za porušení povinností vyplývajících z výkonu profese.

---

<sup>1</sup> Výraz „právnícké profese“ je třeba vnímat v širším významu jako profese podílející se na výkonu a realizaci práva. V tomto významu pak lze mezi tyto profese zařadit i „neprávnícké profese“, které představují typicky znalci a tlumočníci, v budoucnu pak zřejmě i soukromí mediátoři.

<sup>2</sup> Korupční prostor v této oblasti není dosud dostatečně zmapován, resp. odboru dohledu není známo, jak četné jsou případy zjištěného korupčního jednání. S ohledem na povahu těchto profesí si však lze představit, že prostor pro možné korupční jednání existuje. Korupční jednání může spočívat např. v tom, že soudní znalec za úplatu učiní v posudku neodpovídající znalecký závěr; insolvenční správce či exekutor za neoprávněnou výhodu zpeněží majetek úpadce pod cenou apod.

## 2. Vyhodnocení stávající právní úpravy a praxe MSp při výkonu dohledu u profesí uvedených ve Strategii

### 2.1. Znalci, tlumočníci a znalecké ústavy

#### 2.1.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v účinném znění (dále jen „ZZT“) explicitně nestanoví žádné **dohledové pravomoci** ministerstva spravedlnosti ani předsedů krajských soudů. Pouze v ustanovení § 20 ZZT (odvolání znalce nebo tlumočnicka) takovou činnost **nepřímo předpokládá**, neboť pod písm. a) – c) stanoví odvolací důvody založené na zjištěné nemožnosti vykonávat činnost znalce a tlumočnicka či neplnění a porušování povinností znalce a tlumočnicka.

MSp dále dle 21 odst. 3 ZZT vede seznam **znaleckých ústavů**. Právní úprava znaleckých ústavů je velmi kusá, za znalecký ústav se považuje podstatě pracoviště specializované na znaleckou činnost, které je zapsáno v seznamu znaleckých ústavů. Seznam je členěn do dvou oddílů, přičemž ZZT, resp. vyhláška k provedení ZZT, předpokládá, že v oddílu I. budou zapsány běžné znalecké ústavy a v oddílu druhém ústavy pro zpracování posudků ve zvlášť obtížných případech, a to zejména vědecké ústavy a vysoké školy. Zákon výslovně neupravuje postup ověřování kvality znaleckého pracoviště, avšak MSp jako správní orgán má možnost v rámci správního uvážení toto při zápisu do seznamu ověřit. Za účelem sjednocení této správní praxe byly vydávány interní normy, a to v podobě organizačních pokynů.

V podstatě jedinou dohledovou pravomocí výslovně stanovenou je **kontrola znaleckých deníků** podle § 8 odst. 2 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících. Tuto provádí krajské soudy a nad jejím prováděním vykonává dohled ministerstvo.

Rozsah nástrojů, které může MSp (a krajské soudy) užít ve vztahu ke znalcům a tlumočnickům neplnícím jejich povinnosti, je taktéž velice malý, protože nabízí pouze udělení **výstrahy anebo odvolání z funkce** (§ 20 ZZT). ZZT neupravuje žádnou procesní úpravu k přijímání těchto sankčních opatření, o odvolání a vyškrtnutí znalce ze seznamu se rozhoduje ve správním řízení. Naproti tomu udělení výstrahy se považuje za úkon hmotněprávní povahy (podmínka pro odvolání), proto se o udělení výstrahy správní řízení nevede.

Platná právní úprava tak dává ministerstvu jen velmi malou možnost účinně dohlížet nad kvalitou a odborností výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, a to jak nad kvalitou znaleckých posudků, tak nad odborností samotných znalců a tlumočnicků. MSp resp. krajské soudy mají jen velmi omezené možnosti, jak kvalitu znaleckého posudku ověřit. Při zjišťování a prokazování nekvalitní znalecké činnosti je totiž třeba vycházet z pravomocných rozhodnutí soudů, v nichž byla úroveň posudku nějak vyhodnocena anebo vést správní řízení a v něm dokazovat standardním způsobem.

### 2.1.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření

Ve vztahu k znalcům a tlumočnickům lze uvést, že výkon základní dohledové pravomoci, a to **kontroly znalecký a tlumočnických deníků**, je zajišťován krajskými soudy. S ohledem na povinnost vést znalecký deník obligatorně v papírové (tj. nikoli elektronické) podobě je tato kontrola poměrně časově i administrativně náročná, navíc jsou zjištěné údaje zpracovány s poměrně značným časovým odstupem. Údaje zjištěné v rámci kontroly znaleckých deníků, tedy zejména počty zpracovaných posudků a identifikace jejich zadavatele, jsou statisticky zpracovávány do informačního systému, do něhož má MSp dálkový přístup. Lze uvést, že právě porušení povinností znalců při předkládání deníků (zejména nepředložení deníku ve stanovené lhůtě) jsou nejčastějším důvodem uložení výstrahy a v případě opakovaného pochybení i důvodem pro odvolání znalce

Povinnost vést znalecké deníky ze ZZT vyplývá i pro znalecké ústavy. V dosavadní správní praxi však tato povinnost nebyla ze strany MSp nijak vynucována, MSp dokonce zapsaným znaleckým ústavům deníky nevydávalo a tedy je ani nijak nekontrolovalo. S ohledem na skutečnost, že takové zvýhodnění znaleckých ústavů není nijak odůvodněno, přistoupilo MSp dne 7. 2. 2011 k rozeslání deníků všem zapsaným znaleckým ústavům, včetně poučení, že tyto deníky budou MSp kontrolovány. Toto opatření již vedlo k tomu, že 14 zapsaných znaleckých ústavů již bylo vyškrtáno, neboť znaleckou činností již nevykonávaly.

Jak již bylo uvedeno, tak správní praxe MSp při rozhodování o zápisu znaleckého ústavu do seznamu znaleckých ústavů byla upravována **vnitřními organizačními pokyny**, a to zejména Organizačním pokynem č. 50/2001-Zn ze dne 11. 7. 2001. S ohledem na skutečnost, že uvedený pokyn již byl shledán jako překonaný, přistoupilo MSp dále za účelem sjednocení a zpřehlednění správní praxe při posuzování otázek souvisejících se znaleckými ústavami k vydání organizačního pokynu č.j. 41/2010-OD-ZN, účinného od 1. 1. 2011, jímž se upravuje postup při vyřizování žádostí o zápis do seznamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost podle § 21 odst. 3 zákona o znalcích a tlumočnících. V něm zejména stanovilo podmínky pro zápis do jednotlivých oddílů seznamu znaleckých ústavů. K doložení rozhodných skutečností byly následně vyzvány i ústavy již zapsané, avšak vynutitelnost splnění přísnějších podmínek u ústavů již zapsaných zajistí až novela zákona o znalcích a tlumočnících.

Ve snaze zajistit maximální možnou míru transparentnosti rozhodování při výběru znalců a tlumočnicků připravuje ministerstvo spravedlnosti instrukci, podle níž budou jak ministerstvo, tak krajské soudy, postupovat v této agendě ve **správním řízení** s přiměřenou aplikací správního řádu. Ministerstvo již v tomto směru svou praxi změnilo a ve správním řízení již postupuje, krajským soudům to bude uložena s předpokládanou účinností od 1. 9. 2011. Návrh této instrukce již prošel připomínkovým řízením.

S ohledem na výše uvedené připravilo ministerstvo spravedlnosti **novelu zákona o znalcích a tlumočnících**, která byla schválena vládou a je projednávána v Poslanecké sněmovně (sněmovní tisk č. 322). Cílem návrhu změny zákona o znalcích a tlumočnících je mj. zajištění vyššího dohledu nad činností znalců a tlumočnicků. Budou rozšířeny předpoklady pro jmenování znalcem a tlumočnickem (zejména zavedením podmínky bezúhonnosti znalce a tlumočnicka a podmínky, že nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností dle zákona o znalcích a tlumočnících), bude upřesněna podmínka mlčenlivosti při výkonu znalecké a tlumočnické činnosti i po jejím skončení, nově bude stanoveno, kdo může znalce nebo tlumočnicka, případně osobu, která se podílela na

znalecké nebo tlumočnické činnosti, mlčenlivosti zprostit, stanoví se podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat znaleckou a tlumočnickou činnost.

Za správní delikty, které bude projednávat ministerstvo spravedlnosti, bude možno uložit sankci v podobě pokuty (do 50 000 Kč za méně závažné přestupky a do 100 000 Kč za závažné přestupky, do 100 000 Kč za méně závažné správní delikty a do 200 000 Kč za závažné správní delikty znaleckých ústavů). Za delikty osob, které vykonávají znaleckou nebo tlumočnickou činnost bez oprávnění, bude možno uložit pokutu 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč. Za závažné přestupky znalců (tlumočníků) a správní delikty spáchané znaleckými ústavů bude možné alternativně uložit sankci spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočníků, resp. vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. U přestupků přicházejí v úvahu i další ze sankcí podle přestupkového zákona. Naopak za méně závažná porušení, která nejsou správním deliktem, bude moci MSp nebo předseda krajského soudu uložit písemnou výstrahu, která však nemá charakter sankce, ale jakéhosi upozornění, že nežádoucí jednání znalce/tlumočnicka nebo znaleckého ústavu může vést k naplnění skutkové podstaty přestupku nebo správního deliktu, za který může být uložena sankce v podobě pokuty nebo vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočníků nebo vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. Tento institut se tak svou povahou přibližuje předběžnému opatření a znalece (tlumočnicka) a znalecký ústav má upozornit, že by takové nežádoucí jednání mohlo v budoucnu naplnit skutkovou podstatu přestupku nebo správního deliktu, za který by mohla být uložena sankce buď v podobě peněžité pokuty, nebo vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočníků nebo vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. Při rozhodování o přestupku (správním deliktu) bude dříve udělená výstraha přitěžující okolností při výběru druhu a výměry sankce.

V návaznosti na programové prohlášení vlády ministerstvo rovněž v srpnu 2011 předloží vládě **věcný záměr** zákona o znalcích a zákona o tlumočnících a překladatelích.

### **2.1.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy**

Působnost MSp v této oblasti zajišťuje dle účinného organizačního řádu v rámci odbor dohledu, konkrétně pak **oddělení justičního dohledu**. Fakticky je výkon této činnosti zajišťován vedoucím oddělení a pouze dvěma referenty, z nichž jeden mimo to vykonává i další činnosti. Z této skutečnosti je zřejmé, že činnost na úseku znalců, tlumočníků a znaleckých ústavů nemůže být vykonávána v maximálním možném rozsahu.

S ohledem na výše uvedené, zejména s ohledem na navrhovanou úpravu správního trestání, ale i na dosud nevykonávanou kontrolní činnost znaleckých deníků znaleckých ústavů se jeví jako potřebné počet odborných referentů zvýšit. To je však v současné době s ohledem na finanční limity veřejných rozpočtů obtížněji proveditelné.

Stejně tak se jeví jako vhodné tuto agendu vyčlenit z oddělení justičního dohledu, neboť svou povahou se od této agendy výrazně liší, a to jak z hlediska subjektu, tak z hlediska metod i z hlediska procesních postupů. Odlišnost agendy justičního dohledu od agendy znalecké v podstatě znemožňuje zastupitelnost jednotlivých referentů v rámci stávajícího oddělení justičního dohledu.

## 2.2. Soudní exekutoři

### 2.2.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy

U soudních exekutorů je státní dohled upraven zřejmě nejpřísněji a nejpodrobněji (§7 a §7a exekučního řádu). Právní úprava samotného výkonu dohledu, jeho způsobu a rozsahu dohledových nástrojů aplikační potíže nečiní, MSp je oprávněno jak z vnějšího podnětu tak na základě vlastního uvážení provádět dohledovou činnost.

**Předmětem výkonu dohledu** je především exekuční činnost ale i další činnost exekutora, MSp je oprávněno prověřovat zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení. Za tím účelem MSp může:

- a) provádět pravidelné kontroly exekutorských úřadů,
- b) nahlížet do spisů, listin a evidenčních pomůcek exekutora, pořizovat si z nich výpisy a kopie,
- c) požadovat ve lhůtě, kterou stanoví, písemné vyjádření exekutora k věci, která je předmětem státního dohledu,
- d) požadovat ústní vysvětlení exekutora, popřípadě jeho zaměstnance k věci, která je předmětem státního dohledu, pokud písemné vyjádření podle písmene c) není nutné nebo je nedostatečné,
- e) vstupovat do prostor exekutorského úřadu po předchozím oznámení soudnímu exekutorovi nebo jeho zástupci, který je vedením úřadu pověřen.

Oprávněním MSp odpovídají i **povinnosti exekutorů**, tj. zaslat ve lhůtě stanovené ministerstvem kopie požadovaných listin, případně na dobu nezbytně nutnou spis, poskytnout písemné vyjádření a na předvolání se dostavit k podání ústního vysvětlení podle odstavce 3 písm. d).

Dalším dohledovým orgánem je **Exekutorská komora**, která vykonává dohled nad činností exekutora, nad řízením činnosti exekutorského úřadu a nad dodržováním povinností stanovených exekutorovi zákonem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komora má při výkonu dohledu obdobná oprávnění jako MSp.

Státní dohled nad exekuční činností dále vykonává rovněž **předseda okresního soudu**, do jehož obvodu je exekutor jmenován; jde-li o státní dohled v jednotlivé věci, též předseda okresního soudu, který exekutora pověřil provedením exekuce.

Proces zjištění kárné odpovědnosti exekutora a přijetí kárného opatření je upraven podobně jako u soudců a státních zástupců zákonem č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. **Kárné řízení** je tedy jednostupňové před kárnými senáty zřízenými u Nejvyššího správního soudu. Senát je složen z předsedy senátu, jeho zástupce a 4 přísedících. Předseda senátu je soudcem Nejvyššího správního soudu a jeho zástupce je soudcem Nejvyššího soudu. Dva z přísedících jsou soudní exekutoři, mezi přísedícími, kteří nejsou soudními exekutory, musí být vždy nejméně jeden advokát a jedna osoba vykonávající jiné právnické povolání. Zejména složení kárného senátu, v němž je třeba k přijetí většiny zajistit hlasy všech ostatních členů senátu mimo dvou exekutorů, jakož i nemožnost odvolání proti rozhodnutí, však může být vnímáno jako překážka razantnějšího postihu zjištěných pochybení.

Rozsah **kárných opatření** se jeví jako vyhovující, kárným opatřením může být napomenutí, písemné napomenutí, pokuta až do výše stonásobku všeobecného vyměřovacího základu stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění a odvolání z exekutorského úřadu.

### 2.2.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření

MSp uskutečnilo v r. 2010 (stejně jako v r. 2009) 24 **kontrol exekutorských úřadů** zaměřených na zákonnost, plynulost a délku exekučního řízení a dodržování kancelářského řádu. Zároveň byla sledována účinnost tzv. střední novely exekučního řádu od 1. 11. 2009 v praxi.

Při vyřizování stížností MSp **spolupracuje s Exekutorskou komorou**, a to proto, že stížnosti na soudní exekutory jsou často zasílány oběma dohledovým orgánům. Zatím je dodržováno nepsané pravidlo, že stížnost na exekutora vyřizuje ten, kdo ji dostane první a o svém vyřízení informuje druhého na neformální vyžádání.

Výsledky kontrol či závěry učiněné při přezkoumání stížností na exekutory byly do 30. 10. 2010 k podání **návrhu na zahájení kárného řízení** o kárné odpovědnosti soudního exekutora zasílány odboru justičnímu, který byl dle tehdejšího organizačního řádu příslušný k zpracování a zastupování kárné žaloby u kárného soudu. Tato praxe však byla shledána jako nevyhovující, neboť docházelo k časovým prodávám mezi zjištěním pochybení exekutora a podáním kárné žaloby (podání návrhu je omezeno subjektivní prekluzivní lhůtou v délce 6 měsíců). Dále bylo shledáno, že při dokazování před kárným soudem je třeba zajistit účast osob z co nejdůkladnější znalostí věci i příslušných předpisů, přičemž za takové osoby je třeba z povahy věci považovat ty, které porušení zjistily. S ohledem na tyto skutečnosti došlo s účinností od 1. 12. 2010 k přesunutí kompetence zastupování ministra spravedlnosti v kárných řízeních se soudními exekutory u Nejvyššího správního soudu (včetně zpracování kárného návrhu) z odboru justičního na odbor dohledu, oddělení státního dohledu. Tímto opatřením bylo zajištěno podávání kárných návrhů neprodleně po zjištění porušení povinností exekutora, jakož i kvalifikované zastupování u kárného soudu.

K **rozhodování kárného soudu** ve věcech soudních exekutorů lze shrnout, že se jeho rozhodovací činnost jeví jako málo razantní. Od 1. 12. 2010 do 31. 5. 2011 projednal kárný soud celkem 12 kárných návrhů MSp. V celkem 6 z těchto případů došlo k zproštění či částečnému zproštění. Jen ve 3 případech byla rozhodnutí kárného soudu z pohledu kárné žaloby shledána za odpovídající jak z hlediska výroku o vině, tak z hlediska přiměřenosti přijatého kárného opatření. Lze vyznívat, že jeden z kárných senátů ukládá především napomenutí, přestože povaha porušení povinnosti exekutora se MSp jeví jako poměrně závažná, či exekutory zprošťuje kárné odpovědnosti.

Kárným soudem je možnost účastníka exekučního řízení podat opravný prostředek proti nezákonnému rozhodnutí exekutora či možnost osoby dotčené postupem exekutora podat vylučovací žalobu proti nezákonnému postupu soudního exekutora často vydávána za dostatečný způsob nápravy bez vyvození kárné odpovědnosti vůči chybujícímu exekutorovi. S tímto právním názorem se však nelze ztotožnit, a to zejména v případech, kdy se nejedná jen o chybnou aplikaci práva exekutorem, ale o přímé porušení zákona. S ohledem na skutečnost, že proti rozhodnutí kárného soudu se nelze odvolat, neexistují žádné zákonné prostředky, jak rozhodovací činnost kárného soudu usměrňovat.

V souvislosti s kárnými řízeními byly nejméně ve dvou případech indikovány **snahy** kárně obžalovaných soudních exekutorů o **ovlivnění rozhodování** kárného senátu v podobě výzev ke společnému postupu všech exekutorů, napnutí všech osobních vazeb apod. Tyto snahy bylo možno interpretovat i jako formu nátlaku na zaměstnance MSp pověřené kárnou agendou a zastupováním kárné žaloby u soudu.<sup>3</sup> Pro zachování funkčního vyřizování kárné agendy se jeví jako potřebné maximálně ochránit zaměstnance, kteří takovým tlakům čelí.

Ke kárnému řízení vedenému u senátů Nejvyššího správního soudu je třeba pozitivně uvést, že netrpí průtahy, ústní jednání jsou nařizována nedlouho po podání kárného návrhu, stejně tak vyhotovování písemných rozhodnutí probíhá v přiměřených lhůtách.

K **činnosti předsedů okresních soudů** při výkonu státního dohledu nad exekutory lze uvést, že při tzv. střední novele exekučního řádu byl § 7 doplněn o nový odst. 6, který upravuje výkon státního dohledu nad exekuční činností předsedou okresního soudu, do jehož obvodu byl exekutor jmenován, či v jednotlivých konkrétních věcech předsedou exekučního soudu, který exekutora pověřil provedením exekuce. Soudy zatím tuto novou kompetenci využívají **spíše výjimečně**, několik kontrol provedlo MSp společně s příslušným soudem. Zejména u výkonu dohledu exekučním soudem je teoreticky dohled velmi účinný, protože jen v tomto případě jej lze spojit s procesními oprávněními exekučního soudu a úkon státního dohledu může být v konkrétním případě velmi rychlý a účinný (z procesního hlediska, nikoli jen z hlediska disciplinárního). Po takových dohledových úkonech stěžovatelé velmi často volají, avšak MSp či EK ČR nejsou oprávněny do procesu zasahovat.

Dále se jeví jako potřebné zpřesnit **spolupráci** mezi MSp (oddělení státního dohledu) a Exekutorskou komorou ČR při vyřizování stížností na soudní exekutory, které často občané podávají duplicitně (i triplicitě = exekučnímu soudu), mezi oběma pracovišti již existuje pravidelná elektronická výměna informací o podáních tohoto typu (v organizačním řádu EK ČR byla v červnu 2010 upravena povinnost exekutorů poskytovat EK statistické údaje, které pak EK poskytuje též MSp). Bylo by záhodno tuto spolupráci mezi EK ČR a MSp postavit na vyšší právní úrovni.

Vyhodnocení stávající právní úpravy je též podrobně provedeno v důvodové zprávě k tzv. **velké novele exekučního řádu** a o.s.ř., kterou MSp v předložilo vládě ČR ve stanoveném termínu (31. 5. 2011). Tento návrh je v současné době předložen Legislativní radě vlády se stanoveným termínem projednání v Komisi soukromého práva civilního (17. 6. 2011). Pokud jde o principy navrhované novely, nejzásadnější změnou, kterou přináší předkládaná novelizace, je výrazné omezení dvoukolejnosti výkonu rozhodnutí a exekuce. Tato změna se dotkne především občanského soudního řádu, v němž jsou nově vymezeny druhy pohledávek, které lze vykonávat jak prostřednictvím soudu, tak prostřednictvím soudního exekutora, ale její důsledky budou promítnuty i do dalších právních předpisů.

Další zásadní změna se dotýká právní úpravy postupu při zahájení exekuce. Předkládaný návrh předpokládá, že bude zcela zrušen institut pověření soudního exekutora k provedení exekuce prostřednictvím soudu. (Podle platné právní úpravy exekutor, který pověření neobdržel, nemůže provést exekuci).

Návrh předpokládá, že prvním úkonem soudního exekutora po zahájení exekučního řízení bude zápis v zákoně stanovených údajů do nově zřizovaného rejstříku zahájených exekucí.

---

<sup>3</sup> tyto věci jsou na MSp evidovány pod č.j. 1319/2010-OD-DOH, 1285/2010-OD-DOH

Bude-li exekučním titulem vykonatelný rozhodčí nález a notářský nebo exekutorský zápis s přivolením k vykonatelnosti, bude nutno k návrhu na zahájení exekučního řízení přiložit v návrhu nově upravené osvědčení o vykonatelnosti exekučního titulu, které bude vydávat soud. V důsledku toho, že soud nebude nadále pověřovat soudního exekutora provedením exekuce a nebude tuto exekuci nařizovat, bylo nutno provést změnu některých navazujících institutů upravovaných exekučním řádem, např. právní úpravy podjatosti, litispendence, možnosti připojit k exekučnímu návrhu exekuční titul bez vyznačené doložky vykonatelnosti, pokud jej vydal exekuční soud, nebo změny exekutora.

Vypuštění rozhodování soudu o nařízení exekuce by rovněž mělo přispět ke zrychlení exekučního řízení a zároveň k odbřemenění soudů od agendy, která je svojí povahou spíše formální a z hlediska ochrany oprávněného neefektivní. Soudy by se tak v souvislosti s exekučním řízením mohly soustředit na rozhodování ve věcech, které formální povahu nemají, např. o návrzích na zastavení nebo na odklad exekuce, o nichž nerozhodl soudní exekutor, nebo o opravných prostředcích proti rozhodnutím soudních exekutorů v exekučním řízení. Uvolnění kapacit soudů by rovněž mohlo vést k intenzivnějšímu výkonu dohledu soudů nad činností soudních exekutorů. V každém případě realizace novely povede ke kvantitativnímu i kvalitativnímu zvýšení nároků na výkon státního dohledu MSp.

### 2.2.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy

Dohledovou i kárnou agendu vůči soudním exekutorům v současné době kompletně zajišťuje **oddělení státního dohledu** odboru dohledu, což představuje celkem 6 osob (vedoucí oddělení + 5 odborných referentů). Uvedený počet se jeví jako dostatečný; výkonu státního dohledu by však rozhodně prospělo zvýšení dohledové aktivity předsedů okresních soudů.

## 2.3. Notáři

### 2.3.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy

Právní úprava státního dohledu nad notářskou činností je uvedena v zákoně č. 358/1992 Sb, o notářích a jejich činnosti, v účinném znění (notářský řád; dále jen „NŘ“). Tato právní úprava se může oproti právní úpravě u soudních exekutorů jevit jako poměrně kusá, avšak v praxi nečiní zásadní potíže. Pravomoc MSp vykonávat státní dohled na notářskou činností je stanovena v ust. § 45 NŘ. Touto **notářskou činností** se rozumí sepisování veřejných listin o právních úkonech, osvědčování právně významných skutečností a prohlášení, přijímání listin do úschovy a dále přijímání peněz a listin do úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám. Výkonu státního dohledu tedy **nepodléhá** činnost notářů jako soudních komisařů vykonávajících činnost státu – okresních soudů v dědickém řízení, kde dohled podléhá úpravě dohledu na činnost soudů podle zákona o soudech a soudcích.

V rámci **notářské samosprávy** je dohled vykonáván „dvoustupňově“, a to jednak Notářskou Komorou České republiky (dále jen „Komora“), a dále notářskými komorami, které jsou zřízeny v obvodu každého krajského soudu a v obvodu Městského soudu v Praze. Komora vykonává dohled nad činností notářských komor a nad činností notáře a nad vedením notářských úřadů, notářská komora pak vykonává dohled nad činností notáře a nad vedením notářských úřadů ve svém obvodu.

Všem dohledovým orgánům zákon svěřuje jako **prostředky dohledu** zejména kontrolu spisů, listin, předmětů úschov a evidenčních pomůcek notáře. Uvedený výčet nástrojů lze považovat za demonstrativní.

**Kárné řízení** je upraveno rovněž v NŘ a je vedeno před tříčlenným kárným senátem, který je složený z předsedy senátu a 2 přísedících z řad členů kárné komise. Členy kárného senátu pro každou věc losem určí a písemně jmenuje předseda kárné komise Komory.

### **2.3.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření**

**Kontroly notářských úřadů** uskutečňuje MSp od r. 2010, kdy poprvé provedlo kontrolu u 3 notářů; spolu s Notářskou komorou pro hl. m. Prahu a Notářskou komorou v Praze. Pro rok 2011 je počítáno již s 12 samostatnými kontrolami a v tomto trendu se bude pokračovat.

Řešení kárné odpovědnosti na úrovni kárné komise NK ČR se jeví jako dostačující, stížností na notáře je velmi málo, za rok 2010 jich bylo 7, z toho 2 nedůvodné. Současný stav úpravy kárné odpovědnosti je vyhovující.

### **2.3.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy**

Dohledovou i kárnou agendu vůči notářům v současné době kompletně zajišťuje **oddělení státního dohledu** odboru dohledu, což představuje celkem 6 osob (vedoucí oddělení + 5 odborných referentů). Toto oddělení vykonává současně dohled nad soudními exekutory a nad advokáty.

## **2.4. Insolvenční správci**

### **2.4.1. Vyhodnocení stávající právní úpravy**

Právní úprava výkonu státního dohledu nad insolvenčními správci je poměrně kusá, neboť zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, v účinném znění (dále jen „ZIS“) v ustanovení § 36 odst. 1 pouze jednou větou stanoví, že ministerstvo vykonává dohled nad výkonem činnosti insolvenčních správců, aniž by přesněji stanovil nástroje dohledu.

Z hlediska výkonu dohledu nad činností insolvenčního správce je nezbytné zdůraznit, že insolvenční správce vykonává svou funkci pouze v rámci insolvenčního řízení, do kterého je ustanoven předsedou insolvenčního soudu podle ustanovení § 25 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, v účinném znění (insolvenční zákon). Při výkonu funkce v rámci jednotlivých insolvenčních řízení je povinen plnit povinnosti uložené mu zákonem nebo soudem. Právě plnění povinností, které jsou insolvenčnímu správci uloženy zákonem, jsou předmětem dohledu jak ze strany MSp, tak ze strany insolvenčního soudu. Dochází zde tedy k dvojímu dohledu nad řádným plněním povinností insolvenčního správce. Odlišná jsou však opatření při zjištění porušení uvedených povinností.

V rámci výkonu dohledu mohou být v případě zjištění pochybení insolvenčního správce přijata následující **opatření**.

- |                 |                                                                                                                                                                                         |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Opatření MSp:   | <ul style="list-style-type: none"> <li>– písemné upozornění,</li> <li>– zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce (vymazání ze seznamu insolvenčních správců)</li> </ul> |
| Opatření soudu: | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zproštění funkce insolvenčního správce v konkrétním insolvenčním řízení.</li> </ul>                                                            |

#### 2.4.2. Vyhodnocení stávající praxe a dosud přijatá opatření

Dohledová činnost MSp je vykonávána na základě podnětů či stížností účastníků insolvenčních řízení nebo veřejnosti. Postup insolvenčního správce v průběhu insolvenčního řízení MSp přezkoumává prostřednictvím **insolvenčního rejstříku**, který je veřejně přístupným informačním systémem obsahujícím insolvenční spisy. V zájmu řádného prošetření záležitosti a v zájmu získání vyjádření od všech dotčených stran si insolvenční oddělení žádá rovněž stanoviska předsedy insolvenčního soudu a insolvenčního správce.

MSp však za dobu výkonu dohledu nad výkonem činnosti insolvenčního správce neshledalo žádnou z obdržených stížností či podnětů za důvodnou, proto nepřijalo žádná z výše uvedených opatření.

Pro úplnost je třeba zmínit, že MSp současně v jednotlivých případech zkoumá, zda nejsou dány důvody pro **pozastavení práva vykonávat činnost** insolvenčního správce podle ustanovení § 9 a § 10 zákona o insolvenčních správcích, příp. jiné důvody pro zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce podle ustanovení § 13 zákona o insolvenčních správcích.

**Základním nedostatkem** současné právní úpravy je nedostatečná komunikace mezi MSp a insolvenčními soudy z hlediska výkonu dohledu a nedostatečné propojení přijatých opatření. MSp není informováno o zproštění funkce insolvenčního správce v konkrétním insolvenčním řízení, příp. o uložení pořádkové pokuty a zahájení řízení o náhradu škody vůči insolvenčnímu správci. Naopak insolvenční soudy nemají zákonem stanovenou povinnost zprostit insolvenčního správce jeho funkce v konkrétním řízení, pokud bude MSp zrušeno povolení a správce následně vymazán ze seznamu z důvodu porušení povinností v jiném řízení.

Právě tyto skutečnosti jsou v současné době vyhodnocovány v rámci **přípravy novely ZIS**, která by měla být předložena připomínkovým místům nejpozději v říjnu tohoto roku.

V rámci přípravy novely se například navrhuje stanovit insolvenčnímu správci zákonem výslovně uloženou povinnost poskytnout při výkonu dohledu veškerou ministerstvem požadovanou součinnost, přestože součinnost v dnešní době ze strany správců poskytována je.

Dále je navrhováno stanovit insolvenčnímu soudu povinnost informovat ministerstvo o závažném porušení povinností insolvenčního správce v insolvenčním řízení (tj. zaslání rozhodnutí, kterým je správce zproštěn funkce, rozhodnutí, kterým je správci uložena pořádková pokuta, příp. rozhodnutí, kterým byla přiznána náhrada škody, která vznikla porušením povinností správce) tak, aby ministerstvo disponovalo podklady pro případné zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce.

Současně se zvažuje uložit insolvenčnímu soudu povinnost zprostit insolvenčního správce funkce v konkrétním řízení, pokud bude Ministerstvem spravedlnosti zrušeno povolení vykonávat činnost insolvenčního správce a správce bude následně vymazán ze seznamu insolvenčních správců, o čemž by ministerstvo soudy informovalo.

Nad rámec základních bodů připravované novely je třeba uvést, že by bylo žádoucí zpřesnění (rozšíření) právní úpravy státního dohledu tak, aby MSp, jako orgán státního dohledu, bylo vybaveno dostatečnými nástroji k tomu, aby mohl být tento dohled řádně vykonáván. MSp by v rámci tohoto dohledu mělo prověřovat soulad postupu insolvenčního správce s právními předpisy, prověřovat plynulost a délku řízení a úkonů, které insolvenční správce koná. Bylo by přínosné, aby byla konkretizována oprávnění, kterými ministerstvo bude disponovat při výkonu dohledu. V první řadě by mělo být MSp oprávněno provádět kontroly insolvenčního správce v místě jeho sídla, dále nahlížet do spisů, včetně elektronických souborů, požadovat písemné vyjádření insolvenčního správce, popř. jeho ústní vysvětlení (ústní vysvětlení by mělo být možné požadovat rovněž po zaměstnancích insolvenčního správce). Vymezit by se rovněž měly povinnosti insolvenčního správce vůči dohledovému orgánu, např. poskytnout na žádost ministerstva písemné vyjádření k věci, které se dohled týká, nebo se dostavit k podání ústního vysvětlení, obdobně jako u soudních exekutorů.

#### **2.4.3. Organizační a personální zajištění dohledové agendy**

Činnost MSp podle ZIS zajišťuje **oddělení insolvenční**, které je zařazeno v rámci legislativního odboru. Toto oddělení čítá pět zaměstnanců (1+4) a mimo výkonu dohledu vykonává další úkoly.

Z povahy věci se jeví jako nesystémové zařazení výkonu dohledu nad insolvenčními správci do legislativního odboru. Do budoucna by bylo žádoucí organizačně začlenit výkon této působnosti do odboru dohledu, případně státního dohledu, neboť dohledové činnosti jsou svou povahou podobné. To však bude vyžadovat personální posílení, resp. převod zaměstnanců z legislativního odboru, a to v takovém počtu, aby byla zajištěna zastupitelnost a plynulý výkon dohledu.

### **3. Vyhodnocení stávající právní úpravy a praxe MSp při výkonu dohledu u ostatních profesí neuvedených ve Strategii**

#### **3.1. Advokáti**

Ustanovení § 52b zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v účinném znění (dále jen „ZA“) stanoví, že MSp vykonává státní dohled nad činností advokátů a advokátních koncipientů podle § 25a a nad činností advokátů podle § 25c ZA. Dohledovou pravomoc podle § 25a (prohlášení o pravosti podpisu) MSp vykonává od 1. 4. 2006 v důsledku účinnosti novely zákonem č. 79/2006 Sb. a další pravomoc podle § 25c (autorizovaná konverze dokumentů) MSp vykonává od 1. 9. 2009 v důsledku účinnosti novely zákonem č. 219/2009 Sb.

Do současné doby se v činnosti MSp nevyskytl žádný **podnět k výkonu tohoto dohledu** a ani v činnosti ČAK dosud nebyl učiněn žádný úkon ke spolupráci s MSp v tomto směru.

V souladu s § 25a odst. 5 ZA vydalo předsednictvo ČAK stavovský předpis č. 4/2006 Věstníku, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokáta při činění prohlášení o pravosti podpisu. Problematikou konverze dokumentů se zabývalo představenstvo ČAK ve dnech 12. a 13. 4. 2010 a přijalo rozhodnutí, že advokáti budou konverzi dokumentů provádět prostřednictvím kontaktních míst CzechPOINT za použití příslušné licence. Dnem 23. 8. 2010 byl spuštěn ostrý provoz konverze dokumentů pro advokáty.

Jak ze zákona i ze stavovských předpisů ČAK vyplývá, výkon těchto agend je pro advokáta fakultativní, vykonává je až poté, co písemně požádá ČAK o vydání knihy o prohlášení nebo o přístup do CzechPOINT. Dohled může MSp vykonávat tedy pouze u těch advokátů, kteří tak učinili. Proto je nutné k zahájení výkonu dohledu dle § 52b ZA nejprve zjistit **rozsah uplatnění těchto dvou agend** v advokátní praxi, což je možné pouze ve spolupráci s ČAK. ČAK v roce 2010, ač požádána, MSp neposkytla dosud žádnou součinnost.

Ve vztahu k problematice **kárné odpovědnosti** je třeba uvést, že ministr spravedlnosti má dle § 51 ZA možnost podat kárnou žalobu. Kárné řízení je upraveno v ZA a kárném řádu se subsidiárním použitím trestního řádu. MSp má s ohledem na takřka absolutní povinnost mlčenlivosti advokáta (§ 21 ZA) poměrně omezené možnosti jak kárné provinění advokáta či advokátního koncipienta zjistit, resp. jak podezření ze spáchání kárného provinění prověřit. Zdrojem poznatků o kárném provinění tedy není dohledová činnost, ale mohu jimi být zejména podání účastníků, podněty orgánů veřejné moci či oznamovací povinnost dle trestního řádu<sup>4</sup>.

Samotné **kárné řízení** je podobně jako u notářů vedeno před orgány komory, rozhodovací činnost komory v této oblasti však nebudí žádné zásadní pochybnosti. Kárná judikatura je poměrně rozsáhlá a je rovněž náležitě publikována (např. v Bulletinu advokacie).

### 3.2. Soukromí mediátoři

Jde o připravovanou novou agendu – návrh zákona byl vládě předložen koncem března, nyní jej projednala Legislativní rada vlády a po zapracování připomínek LRV, které se netýkají výkonu dohledu MSp, pak bude návrh zákona předložen PS PČR s návrhem účinnosti od 1. 1. 2012.

Co se týká výkonu státního dohledu nad výkonem této profese, návrh zákona předpokládá v § 14, že MSp bude vykonávat dohled nad dodržováním povinností stanovených mediátorovi tímto zákonem s tím, že podle důvodové zprávy postupuje ministerstvo podle zákona č. 552/91 Sb., o státní kontrole.

Mediátoři nejsou právní profesí, ale profesionálové na řešení konfliktů. Jejich kárná odpovědnost upravena není. Zákon používá obdobnou formu právní úpravy jako u insolvenčních správců, ale navíc upravuje správní delikty mediátora jako fyzické osoby a správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob, které má řešit MSp v prvním stupni.

---

<sup>4</sup> § 160 odst. 2 tr. řádu, § 176 odst. 1 tr. řádu

Dohled nad činností soukromých mediátorů by však měl být upraven (v rámci možností) obdobně jako u insolvenčních správců, už jen v zájmu jednotného pojetí výkonu státního dohledu. Návrh zákona ještě nebyl předložen PS PČR.

V případě, že zákon bude přijat a ministerstvu jím bude stanovena nová dohledová pravomoc, bude nutno počítat s personálním zabezpečením výkonu této profese.

### 3.3. Poskytovatelé bezplatné právní pomoci

Dosud byl zpracován **pouze návrh věcného záměru** zákona o zajištění právní pomoci, přičemž dosud nebylo ukončeno připomínkové řízení. Z hlediska výkonu dohledu se jeví jako vhodné, aby dohled nad činností poskytovatelů právní pomoci byl stanoven v rozsahu jako je tomu v současnosti u insolvenčních správců s tím, že v žádném případě nemůže jít o dohled nad zákonností poskytnuté právní činnosti či zkoumání průtahů řízení.

Ve vlastním materiálu k návrhu věcného záměru se odhadují pouze náklady spojené s evidencí poskytovatelů na cca 4 mil. Kč ročně + 2 zaměstnance MSp. Protože poskytování právní pomoci se má týkat všech oblastí práva v jakékoliv situaci, kdy žadatel potřebuje pomoc s uplatněním svých práv, lze předběžně odhadnout, že personální zatížení ministerstva nemůže být nižší než jako u agendy spojené s insolvenčními správci či soukromými mediátory.

Termín předpokládaného nabytí účinnosti zákona není dosud navržen.

## 4. Závěr

Z provedené analýzy je patrné, že u sledovaných tzv. ostatních právnických profesí je jejich **podíl na výkonu veřejné moci** různý. U některých profesí se jedná v podstatě o přímý (delegovaný) výkon veřejné moci (exekutoři, notáři), u ostatních profesí je podíl na výkonu veřejné moci pouze nepřímý (např. znalci), avšak i u těchto profesí je kvalitní výkon dané činnosti nezbytný, neboť je často nezbytnou podmínkou pro rychlé a zákonné rozhodnutí orgánu veřejné moci.

S ohledem na rozdílnost těchto profesí a jejich podílu na výkonu veřejné moci je zřejmé, že i metody a intenzita dohledu či kontroly musí být u každé z těchto profesí různá (od nejméně intenzivní v případě advokátů až po velmi intenzivní v případě exekutorů). Z uvedeného důvodu nemůže být ani právní úprava jednotná. Provedená analýza tedy ani **nedoporučuje** úvahy o přípravě **jediného společného předpisu** o výkonu státního dohledu a kárné odpovědnosti.

Je třeba také upozornit na významnou skutečnost související s dohledovými a kárnými pravomocemi, a to na existenci **samosprávných komor**. Tyto komory existují u soudních exekutorů, notářů a advokátů. Pravomoc vést kárné řízení mají samosprávné komory notářů a advokátů, u těchto kárných řízení nejsou indikovány poznatky o nedostatečném výkonu pravomocí. Lze uzavřít, že samoregulační funkce je u advokátní i notářské komory dostatečná, přičemž i z tohoto důvodu nemusí ministr spravedlnosti své kárné oprávnění příliš využívat.

Odlišná situace je u **Exekutorské komory ČR**, která kárné řízení ve věcech exekutorů již nekoná. Má však poměrně výrazná dohledová oprávnění. Navíc mají předseda kontrolní komise a předseda revizní komise právo podat kárný žalobu ve stejném rozsahu jako ministr, tj. proti kterémukoli exekutorovi, kandidátovi nebo koncipientovi. V oblasti kárné odpovědnosti soudních exekutorů dosud neexistuje reprezentativní judikatura, avšak dosud se jeví, že kárné soudy jsou příliš shovívavé. Pokud nedojde ke změně tohoto trendu, bude třeba zřejmě uvažovat o legislativních úpravách, které by např. mohly vést k zpřesnění pojmu kárného provinění.

Existence dvou či více dohledových orgánů (ministerstvo, komora a soud) vyžaduje **úzkou součinnost** resp. přesné vymezení kompetencí a způsobu výměny informací tak, aby dohledové činnosti nebyly vykonávány redundantně (tedy neefektivně), resp. aby nedocházelo k tomu, že dohled nevykoná žádný orgán se zdůvodněním, že příslušný je dohledový orgán jiný. Všechny samosprávné komory udržují s ministerstvem poměrně úzkou spolupráci a komunikaci, a to na všech úrovních, což je třeba vnímat jako žádoucí faktor k pružnému výkonu dohledu a hledání odpovídajících opatření. V některých oblastech však bude vhodné uvažovat o přesnějším vymezení vzájemných vazeb, práv a povinností.

Je otázkou, zda existence samosprávné komory by mohla pomoci zlepšit situaci u znalců a tlumočnicků, zejména v oblasti výběru nových znalců a tlumočnicků a v oblasti kontroly dodržování znaleckých standardů, tato otázka však bude moci být vyřešena až v souvislosti s přípravou nových zákonů o znalcích, resp. tlumočnících a překladatelích.

Část zjištěných nedostatků bylo či bude možno napravit bez změny právní úpravy **exekutivní činností**. To se týká zejména problematiky znaleckých ústavů, kde byla zpřísněna jak kritéria pro zápis do seznamu znaleckých ústavů, tak kritéria pro výkon znalecké činnosti (trvání na vedení znaleckých deníků).

**Organizačně** lze výkon dohledových oprávnění provést změnou organizační struktury MSp, která je však v současné době znesnadňována finančními limity. K **částečné změně** již došlo k 1. 12. 2010, kdy byla kárná pravomoc ministra, týkající se exekutorů, notářů a advokátů, systémově přesunuta z odboru justičního na odbor dohledu, oddělení státního dohledu, což prokazatelně vedlo nejméně k zrychlení procesu podávání kárných návrhů. **Další organizační změny** dosud s ohledem na finanční limity veřejných prostředků provedeny nebyly, lze však uvést, že se jeví jako optimální **oddělit výkon státního dohledu od dohledu justičního**, a to zejména s ohledem na jinou povahu metod dohledu i odlišnou povahu vztahu dohledového orgánu ke kontrolovaným subjektům. Dále se jeví jako potřebné stávající roztříštěný stav, kdy výkon státního dohledu je realizován třemi různými odděleními (oddělení státního dohledu, oddělení justičního dohledu, insolvenční oddělení), která jsou začleněna v různých odborech (dohledu, legislativním) a to dokonce v rámci různých sekcí (justiční, legislativní). Řešením této situace by mohlo být **zřízení odboru státního dohledu**, které by se mohlo členit na oddělení znalců, tlumočnicků a znaleckých ústavů, oddělení právnických profesí (tj. exekutorů, notářů a advokátů) a dále oddělení insolvenční. Takový odbor by měl být začleněn do sekce justiční. Bez personálních změn, které jsou však závislé na finanční situaci, však nelze v současné době tuto změnu provést tak, aby měla očekávaný přínos ve zvýšení efektivity.

Velmi významné a potřebné byly shledány **legislativní změny**. Jako pozitivní je třeba vnímat, že v oblastech s nejpálčivějšími problémy byl již legislativní proces zahájen, a to zejména v oblasti znalců a tlumočnicků (zvýšení odpovědnosti, zavedení nových správních sankcí,

příprava věcného záměru nového znaleckého zákona). Rovněž nastartování legislativních prací v oblasti dohledu nad insolvenčními správci je třeba hodnotit kladně.

Přes všechna přijatá, připravovaná či zvažovaná opatření je však třeba uvést, že případné korupční jednání při výkonu některé z tzv. ostatních právnických profesí bude jen **stěží odhalitelné v rámci výkonu státního dohledu**. Zvýšení a zejména zefektivněné kontrolní resp. dohledové činnosti však rozhodně může vést k zvýšení tlaku na přísné dodržování zákonných předpisů, a proto se bude ministerstvo spravedlnosti touto oblastí i nadále intenzivně zabývat.